

Ks. Krzysztof JEŻYNA, *Moralne przesłanie nowej ewangelizacji. Wezwanie do odnowy Kościoła i świata*, Lublin : Wydawnictwo KUL 2002, ss. 438.

Posłannictwo Kościoła, z woli samego jego Założyciela - Chrystusa, spełniane jest przede wszystkim w przepowiadaniu i sprawowaniu sakramentów, tj. zbawczych znaków Nowego Przymierza. Te zobowiązania całej społeczności ludu Bożego są integralnie ze sobą związane i stanowią m.in. jego znaki zewnętrznych wyrazów niewidzialnej łaski. Jest to niezwykle ważne, aby Ewangelia była ostatecznie czytelna oraz także rozeznawana w swych znakach słów, owoców i dzieł.

Zatem podstawowym wskazaniem pozostaje tutaj realizm Ewangelii, dobrej nowiny Jezusa z Nazaretu. To przecież ostatecznie dla chrześcijanina zwłaszcza jej przesłanie stanowi ożywczy nurt wierności nowej ekonomii zbawienia, co więcej jej rozwoju i wydoskonalania się. Oczywiście, jawi się ona zawsze niezwykle dynamicznie i twórczo, takim bowiem winien być każdy chrześcijanin oraz wszelkie wspólnoty ludu Bożego Nowego Przymierza wpisane w jej realizm pielgrzymowania eschatologicznego.

Oto ks. dr Krzysztof Jeżyna, pracownik naukowy KUL i autor wielu publikacji, podejmuje w najnowszej książce próbę pochylenia się nad bardziej pogłębionym odczytaniem Ewangelii w czasach współczesnych, z zastosowaniem nowych metod, środków, narzędzi czy ukierunkowań. Zatem to pytania zwłaszcza o nową ewangelizację oraz jej dynamizm i współczesne bogactwo.

Całość otwiera schematyczny spis treści, który ogólnie wprowadza już w zawartość treściową książki (s. 5-6). Następnie zamieszczono wykaz skrótów, zwłaszcza odnoszących się do dokumentów nauczania kościelnego (s. 7-8).

W bloku treściowym zamieszczono najpierw stosunkowo krótki wstęp (s. 9-14). Następnie całość studium podzielono na cztery zasadnicze rozdziały.

Pierwszy rozdział prezentowanego opracowania nosi tytuł „Potrzeba nowej ewangelizacji” (s. 15-82). Autor wskazał na nachylenie ku nowej ewangelizacji, które mieści się w misyjnym posłannictwie Kościoła, wezwaniu do nowej ewangelizacji oraz jej rozeznaniu jako przepowiadaniu i propozycji określonej moralności. Zresztą współczesna sytuacja Kościoła i świata jest wezwaniem do nowej ewangelizacji. Dostrzega się bowiem, że sam Kościół potrzebuje odnowy, a staje to może jeszcze bardziej czytelnie i wyraźniej w kontekście dostrzeganych przejawów współczesnego kryzysu moralnego

„Zbawcze posłannictwo Kościoła u podstaw nowej ewangelizacji” to tematyka kolejnego rozdziału (s. 83-149). Ks. K. Jeżyna wskazuje najpierw na zbawczy - trynitarny fundament nowej ewangelizacji, który wpisany jest w Boży plan zbawienia, a w tym i misję Kościoła. To on pozostaje podmiotem nowej ewangelizacji, wyrażając się w przepowiadaniu i swych sakramentalnych znakach spełnianego posłannictwa. Jak wskazuje autor ostatecznie to właśnie nowy człowiek w Chrystusie, nowe stworzenie, jest faktycznie podmiotem i przedmiotem nowej ewangelizacji.

Z kolei podjęto temat: „Wezwanie do odnowy moralnej Kościoła” (s. 151-297). Oznacza to szczególnie odnowienie wiary i zawierzenia. Konkretnie składa się na to nowe rozumienie wiary, dostrzeganie jej jedności z życiem moralnym oraz bogactwa eklezjalnego. Autor wskazał tutaj także na odnowę życia sakramentalno-kultycznego. To rozeznanie chrztu i bierzmowania, jako fundamentów odpowiedzialności za Kościół oraz Eucharystii w jej wymiarze wspólnoty Kościoła. Nie zaniechano tutaj refleksji wokół sakramentu pokuty oraz całej odnowy życia kultycznego. Dla K. Jeżyny nowe aspekty odpowiedzialności za Kościół to zwłaszcza posłannictwo kapłanów oraz osób konsekrowanych jak i świeckich.

Ostatni rozdział studium opatrzone tytułem: „Moralne wymiary posłannictwa nowej ewangelizacji w świecie” (s. 281-379). To zwłaszcza pytania o tworzenie cywilizacji miłości. Tutaj autor pyta o jej istotę, podstawowe wyznaczniki oraz widzenie „kultury miłości” jako „kultury życia”. Natomiast podstawowe obszary nowej ewangelizacji, tutaj podjęte, to zwłaszcza rodzina, wychowanie, praca zawodowa, kultura i media oraz życie społeczno-gospodarczo-polityczne.

Całość książki zamyka syntetyczne i podsumowujące zakończenie (s. 381-390).

Wreszcie dodano jeszcze obszerną bibliografię (s. 391-438). Składa się ona ze źródeł, opracowań i literatury pomocniczej. Te pierwsze dodatkowo składają się z następujących zbiorów: Sobór Watykański II, papieże oraz inne dokumenty Kościoła. Przy czym materiał odnoszący się do papieży podzielony został na dalsze bardziej szczegółowe zbiory, usystematyzowane według rangi oraz chronologii nauczania kościelnego. Jest to dobry i ważny znak rozeznania znaczenia oraz rangi przywoływanych źródeł, co w znacznym stopniu ułatwia lekturę prezentowanego studium.

Prezentowana praca jest - na gruncie polskim - już czwartą z kolei, w ostatnich latach, rozprawą habilitacyjną poświęconą problematyce nowej ewangelizacji, po studiach A. Lewka (UKSW), K. Pawliny (PWTW) i J. Przybyłowskiego (UKSW). Wszystkie one koncentrują się jednak przede na aspektach pastoralnych czy duszpasterskich, choć z różnymi akcentami czy preferencjami badawczymi oraz ukierunkowaniami studyjnymi. Takie nachylenie jest wręcz zrozumiałe w kontekście tej tematyki.

Zatem widać, że w kwestii nowej ewangelizacji jakby nastąpiło swoiste wręcz zawłaszczenie tej problematyki z wyraźnym ukierunkowaniem ku teologii pastoralnej. To nie oznacza jednak krytyki czy niezadowolenia. Inny jest natomiast obraz refleksji wokół nowej ewangelizacji w literaturze światowej, a w pewnym stopniu występuje także w licznych artykułach w języku polskim oraz polskich autorów.

Zatem studium K. Jeżyny poszerza jakby odniesienie problematyki nowej ewangelizacji także do sfery moralnej, czy dokładniej teologiczno-moralnej, a więc dotykając wielkiej sfery wielorakich relacji ludzkich. Jak wskazuje bowiem sam tytuł, autor stara się, zresztą jako jeden z pierwszych w Polsce tak kompleksowo, wskazać na dynamikę moralnego przesłania właśnie tego jednego z podstawowych, a jednocześnie jakże ważnych twórczo elementów nauczania papieża Jana Pawła II, który tak konsekwentnie przepowiada niemal od początku swego pontyfikatu.

Nowa ewangelizacja urosła wręcz już do pewnego twórczego symbolu kojarzonego z aktualnym Ojcem św., choć chyba jednak nie do końca wyczerpano zawarte w nim przesłanie oraz wielorakie zobowiązania ewangelizacyjne. Zdaje się ono wręcz być wielopłaszczyznowe i wieloaspektowe, ale ostatecznie odniesione do nowotestamentalnej posługi przepowiadania orędzia Ewangelii.

Dodatkowym, a jednocześnie ważnym wyjaśnieniem podjętej problematyki badawczej jest podtytuł prezentowanej książki: „Wezwanie do odnowy Kościoła i świata”. Jest on z jednej strony bardzo ogólnym, a więc mało twórczym, ale jednocześnie i z drugiej wyraźnym ukierunkowaniem praktycznym całego orędzia nowej ewangelizacji. To wyraźne wskazanie na

dynamiczną szansę jako niesie właśnie nowa ewangelizacja. To perspektywa nowości przepowiadanego orędzia Jezusa z Nazaretu.

Odnowa nowej ewangelizacji, także proponowana w książce ks. K. Jeżyny, niesie bowiem w sobie tak refleksję nad przeszłością, jak i świadomość spełniającej się teraźniejszości oraz dynamiczne wychylenie ku przyszłości niesionego orędzia zbawczego Nowego Przymierza. Zdaniem autora, ma ona szczególnie dotyczyć właśnie Kościoła, tj. ludu Bożego i świata, a zatem ostatecznie obejmuje kompleksowe bogactwo indywidualnych i społecznych przejawów życia.

Warto zauważyć, iż zaproponowany dość obszerny wstęp wskazuje twórczo na podstawowe i jednocześnie ważne elementy formalne typowe zresztą dla prac akademickich, ukazuje je twórczo oraz kompleksowo wyjaśnia. To zostało zresztą wskazane formalnie w prawdzie metodologiczno-treściowej, iż prezentowane studium jest rozprawą habilitacyjną (s. 2). Taki obraz wstępu jest jednocześnie ważnym wprowadzeniem w całość proponowanych analiz i badań naukowo-badawczych.

W wykazie skrótów autor faktycznie posługuje się w opisach sugestiami już w znacznym stopniu nieaktualnego „Wykazu skrótów” zaproponowanego przez Encyklopedię Katolicką KUL. Jest ona jednak generalnie nadal cennym wskazaniem w zakresie piśmiennictwa teologicznego i filozoficznego. Warto z niego korzystać, ale niezbędne jest tutaj uwzględnienie uaktualnień.

Niestety w bibliografii, a w pewnym sensie i w przypisach, nie zauważa bowiem m.in., iż *Chrześcijanin w świecie czy Colloquium Salutis*, które już przestały się ukazywać. Tu także chyba zbędny jest pełny opis *Dyrektorium Ogólne...*, *Katechizm...* czy *Kodeks...*, gdyż powtarzane są w bibliografii oraz odstają w tym miejscu od powszechnie przyjętej praktyki. Wątpliwości budzi także opis *L'Osservatore Romano*, bez dopowiedzenia, iż chodzi o polską edycję. Ten zabieg jest niezwykle ważnym w powoływaniu nauczania Jana Pawła II oraz Stolicy Apostolskiej w przekładach na język polski.

W bibliografii wątpliwości budzi, chyba dość mechaniczne i formalne określenie, iż wszystkie przywoływane dokumenty papieskie (encykliki, adhortacje apostolskie i listy) ukazały się w języku polskim, i to w Watykanie (s. 391-392). We wskazaniach katechez niektórych brak określenia, gdzie one zostały opublikowane i ostatecznie wydane drukiem (s. 393). Przy niektórych przemówieniach brak także wskazana w jakich znajdują się one szerszych zbiorach (s. 395) czy brak jego pełnego opisu bibliograficznego przy pierwszym powoływaniu się (s. 395, 396) lub zbędne powtórzenia, czasem wraz z zachwianiem niezbędnej chronologii (s. 396, 402, 404). Często brak miejsca i roku wydania (s. 396, 398, 400). Czasem występują dziwne znaki (s. 397).

Niezrozumiałe jest wskazane numeracji tomów przy publikacjach W. Hryniewicza, sugeruje to bowiem, iż każdy z tych tytułów posiada kilka tomów, podczas gdy one wszystkie razem należą, jako trzy kolejne tomy do jednego, zresztą bardzo cennego zbioru paschalnych prac lubelskiego teologa (s. 404). Publikacja ta jest zresztą ważną i bardzo cenioną refleksją wokół paschalnych tajemnic Jezusa z Nazaretu.

W książce występują liczne błędy literowe, maszynowe i opuszczenia (s. 6-8, 39, 47, 48, 80, 97, 123, 391, 397, 432). Zwłaszcza w przypisach można zauważyć różne formy odwołań do tych samych pozycji czy różnice między przypisami a bibliografią (np. s. 39 i 108, 47 i 433). Także w przypisach występują publikacje, których niestety brak w systematycznej bibliografii (np. s. 49).

Prezentowane studium jest kolejnym twórczym i dojrzałym znakiem polskiej refleksji teologicznej wokół niezwykle ważnego i nośnego zagadnienia nowej ewangelizacji. Polska jakby jest szczególnie wrażliwa w tej materii i wręcz czuje się tu szczególnie odpowiedzialna w tej dziedzinie. Dobrze się stało, iż w pracy habilitacyjnej ks. K. Jeżyny przybiera ono zdecydowane nachylenie teologiczno-moralne, a więc jakby jeszcze bliższe konkretnemu człowiekowi. Jest to zatem jakby jeszcze bardziej komplementarne, obok pastoralnego spojrzenie do we-

zwanie do odnowy Kościoła i świata, którą winna podejmować cała społeczność pielgrzymującego ludu Bożego Nowego Przymierza.

Wydaje się, iż opracowanie ks. K. Jeżyny może być bardzo przydatne duszpastersko, tym bardziej, że niesie owo nachylenie etyczne i moralne. Ten wymiar posługi Kościoła pozostaje zawsze zobowiązaniem szczególnie twórczym i odpowiedzialnym, tak w znakach osobowych jak i społecznych czy wspólnotowych.

bp Andrzej F. DZIUBA